

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud. Piirangute eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Terviseameti, Sotsiaalministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 sissejuhatava lauseosa ja lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 2 punkti 2 ning lõikeid 5 ja 8.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib kiiremini halvasti ventileeritud siseruumides ning riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Korraldusega nähakse ette täiendavad liikumisvabaduse piirangud ja meetmed. Piirangute ja meetmete kehtestamine on tõhus ning proportsionaalne inimeste elu ja tervise ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks. Korraldusega kehtestatavad piirangud on kaalutud ning neid on peetud erinevatest alternatiividest proportsionaalseimaks.

Korraldusega kehtestatakse üle kogu Eesti lisapiirangud kauplustes ja toitlustusasutustes viibimisele, piiratakse spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimist, samuti kehtestatakse lisa piirangud sportimisele, trennimisele, noorsootööl, huvitegevusele, huviharidusele, täienduskoolitusele ja täiendõppele. Samuti täiendatakse haridusasutuste õppehoonetes viibimise piirangut. Nimetatud piirangud kehtivad 11. aprillini 2021. a.

Kehtestatavate piirangute eesmärk on senisest veelgi laialdasemalt ja tõhusamalt vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut. Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja hinnangul peab COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku peatamiseks olema nakatumiskordaja alla ühe. Nakatumiskordaja ehk R näitab seda, mitut inimest üks inimene nakatab. Teadlaste hinnangul on võimalik nakatumiskordajat alandada, kui inimesed suudavad omavahelisi kontakte 20% vähendada ning kui suureneb umbes 10% distantsi hoidmine koos maski kandmisega. Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse üleriigiline ulatuslik epideemiline levik ning haigestumise intensiivsus on väga suur.

COVID-19 on inimeselt inimesele leviv haigus ja seega on tal potentsiaal levida kõigis kohtades, kus on inimestevahelised kontaktid. Kiireks nakkuse leviku pidurdamiseks, mis on praegust laialdase leviku ja kollete rohkuse olukorda silmas pidades Eestis vajalik, on teiste riikide praktika kohaselt olnud vaja rangeid ja üldisi piiranguid inimeste liikumisele ja kogunemisele, nt nagu on kehtestatud Saksamaal, Suurbritannias, Hispaanias, Iirimaal ja Leedus.

Näiteks Läti Vabariigis võib kodust lahkuda ainult tööle, toidupoodi, perega jalutama, lähedaste matustele või saama olulist teenust (nt tervishoiuteenust). Keelatud on kontaktid ja kogunemised (k.a peod) rohkem kui ühe perekonna liikmete vahel. Suletud on kinod, teatrid, muuseumid ja spordisaalid. Teenustest on lubatud hambaravi, juuksuri- ja iluteenused, psühholoogilised teenused, takso jt. Kontaktõpe toimub ainult erivajadustega lastele ja neile, kelle vanemad ei saa teha kaugtööd. Avatud on üksnes toidupoed ja toiduturud, apteegid, veterinaarpoed, optika- ja ortopeedilisi vahendeid müüvad kauplused. Soome Vabariigis rakendatakse praegu kolme nädala pikkust üldist sulgemist, mis kestab 8.-28. märtsini 2021. a ning mille kohaselt saadetakse alates 8. märtsist nakkuse levimis- ja ägenemisfaasis olevates piirkondades põhikooli klassid kaugõppele, üle 12-aastaste harrastustegevus peatatakse.

Eestis on käesolevalt nakkuse levik niivõrd laialdane ja ulatuslik, et valdkondlike või regionaalsete piirangute mõju ei ole tõenäoliselt piisav nakkuse leviku pidurdamiseks muuhulgas ka seetõttu, et suur hulk inimesi ei ole teadlikud, kust nakkus saadi. Piirangute kehtestamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge ning haigestumuse intensiivsus on väga suur ja viiruse levik ulatuslik kogu Eestis. Siinjuures on kehtestatavad piirangud põhjendatud ka seetõttu, et teadmata juhtude osakaal ehk inimeste arv, kelle puhul on nakatumispaik teadmata, on üle 30% kogu nakatunute hulgast ning Terviseametil puudub täielik ülevaade haigete nakatumise põhjustest, eriti Harjumaal.

Eelmistel nädalatel alanud nakatumise kasv on jätkunud ning varasem stabiliseerumine on pöördunud selgelt tõusutrendi. Kõige kõrgem haigestumus on Saaremaal 1976,85 100 000 elaniku kohta. Saaremaal on haigestumus olnud kasvutrendis juba kuuendat nädalat. Epideemiline levik on Harjumaal (1805,20 100 000 elaniku kohta), Lääne-Virumaal (1676,80 100 000 elaniku kohta), Ida-Virumaal (1497,85 100 000 elaniku kohta). Harjumaal on juurdekasv 37,8%, Lääne-Virumaal 58,8%, Läänemaal 47,3%, Hiiumaal 44,5%.

Terviseameti andmete kohaselt suurenes 9. nädalal haigete arv kõikides vanusrühmades. Eriti märgatavalt suurenes vanemate kui 60-aastaste isikute osakaal: 60–69 a ja 70–79 a 23–25% võrra ning 80-aastaste ja vanemate osakaal 55% võrra. Haigestumise suurenemise taustal jätkus ka tuvastatud kollete arvu suurenemine. 9. nädalal oli koldeid kokku 193 (eelmine nädal oli koldeid kokku 167). Kõrge haigestumise foonil on suurenenud töökoha kollete osatähtsus 38% (eelmine nädal 33%), püsivalt suur on lasteasutuste kollete osatähtsus 34% (eelmine nädal 38%), samuti on suurenenud perekonna ja mujal tekkinud (sport, jalgpall, sõpruskond jt) kollete osatähtsus.

9. nädalal tuvastatud analüüsitud juhtudest jäi nakatumiskoht teadmata 32,3% juhtudest. Nakkuse said perekonnas 35,7%, tööl 14,2%, mujal 6,5%, (kontakt haigega toimus tutvuskonnas, elukohas, ühiselamus, lastekodus, huvitegevusel, spordiklubis, -tennis ja -võistlusel, ühissõidukis, eraüritusel, koolitusel), haiglas 0,5%, hoolekandetasutuses 2,5%, välismaal 2,4%, Kaitseväes 3,2%, laste- ja õppeasutuses 2,7% haigestunutest.

Viimase nädala jooksul on Eestis tuvastatud keskmiselt 1300 nakatunut päevas ja siiani on olnud tuvastatav tõusutrend (nakatamiskordaja R hinnang üle Eesti ja ka Harjumaal 1,2), nädalane juurdekasv 24%. Nakatumise kiire ja ulatuslik kasv on Vabariigi Valitsust nõustavate teadlaste hinnangul tõenäoliselt seotud Eestis levima hakanud SARS-CoV2 agressiivsema tüvega B.1.1.7 laialdase levimusega. Rahvusvaheliselt on teada, et see tüvi on seotud 1,5 korda kõrgema nakatumismääraga võrreldes varasema tüvega. Seetõttu meetmed, mis tavapäraselt suudaksid tagada R väärtuse 1, tagavad B.1.1.7 puhul R väärtuse 1,5. Seda arvestades ei ole põhjust eeldada, et hetkel kehtestatud meetmed on suutnud või suudavad nakatumist efektiivselt langusesse viia. Välistatud ei ole vajaduse korral lisameetmete kehtestamine või meetmete pikendamine, kui nakatumisstatistika ei näita olukorra paranemist. Samas tuleb arvestada, et sõltumata suuremast levimusest alluvad nakkavamad tüved samadele meetmetele, nt distantsi hoidmine, desinfitseerimine jne, kui varasemad tüved.

Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on jätkuvalt kiire ja laialdane. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatamiskordaja näitab, et võrreldes üle-eelmise nädalaga haigestumuse prognoositav kasvutempo pisut aeglustub (R 1,25–1,15). Nakatumiskordaja Harjumaal natuke langes (R 1,3–R1,15), kuid Ida-Virumaal on nakatumine jätkuvalt tõustrendis ning mõlemas maakonnas jätkub epideemiline levik. Lähtuvalt sellest oli teadusnõukogu seisukohal, et juba kehtestatud meetmed ei ole piisavad viimaks nakatamiskordaja R väärtust alla 0,9, ning on ajakriitiline rakendada kohesed meetmed, mis aitavad viia inimeste vahelisi kontakte miinimumini.

Teadusnõukoda on lisanduvate meetmete vajadusele viidanud suurema nakatamisvõimega tüvede levimise tõttu, mille osakaal Eestis levivate SARS-CoV2 tüvede hulgas on veebruari keskpaigast alates pidevalt suurenenud ja on endiselt olulises tõusutrendis. Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) 15. veebruari 2021. a raporti¹ „SARS-CoV-2 - increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th update“ andmetel pakuvad paljud rahvusvahelised uuringud tõendeid tüve B.1.1.7 (tuntud ka kui UK-tüvi) suurenenud nakatamisvõime ja edasikandluse kohta. Erinevad raportis viidatud uuringud hindavad, et tüve B.1.1.7 osakaal võib olla 50–60%, suurem kui eelnevatel nädalatel. Raportis on esile toodud, et näiteks Suurbritannias tehtud uuringu kohaselt on tüvi B.1.1.7 56% suurema edasikandlusega kui seni levinud tüved. Teine raportis viidatud uuring hindab uue B.1.1.7 tüve mõju nakatamiskordaja R kasvule 0,4–0,7 punkti ehk 50–75% võrra. Teadusnõukoja hinnangul on erinevatele teadusallikatele tuginedes B.1.1.7 tüve ülekandumine nakatunult tervele inimesele hinnanguliselt 1,3–1,5 korda tõenäolisem võrreldes seni levinud tüvedega.

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) 15. veebruari 2021. a raportis „SARS-CoV-2 - increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th update“ on esile toodud, et alates veebruari algusest on kõnealuse tüve osakaal märkimisväärselt tõusnud paljudes Euroopa riikides ning selle levik kogukonnas on kiire (näiteks Taanis 27%, Prantsusmaal 13,2%, Saksamaal 5,6%, Iirimaal 75%, Itaalias 17,8%, Portugalis 45% jne). Kuigi riigiti kasutatakse erinevat proovivõtustrateegiat ning kõnealused osakaalud hõlmavad mittevõrreldavaid ajavahemikke, saab enamiku riikide puhul esile tuua trendi, et B.1.1.7 tüve osakaal näib igal nädalal peaaegu kahekordistuvat. Ühendkuningriigis tõusis ajavahemikul november – detsembri keskpaik 2020 B.1.1.7 tüve osakaal 5%-lt vähem kui kuue nädalaga 60%-le, mille tulemuseks oli nii nakatunute, hospitaliseeritute kui ka surmajuhude järsk tõus.

¹ SARS-CoV-2 increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th Update. ECDC. 15 February 2021. Kättesaadav: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/RRA-covid-19-14th-update-15-feb-2021.pdf>

Teadlaste hinnangul on võimalik seostada nakkuse leviku tõusu tüve B.1.1.7 laiemal levimusega. Tartu Ülikooli poolt ajavahemikul 22.–28. veebruar 2021. a fokuseeritud valimiga sekveneeritud 192 proovist leiti B.1.1.7 tüve 49 proovi ehk 25,5%. Ajavahemikul 1.–7. märts 2021. a fokuseeritud valimiga sekveneeritud proovidest oli kõnealuse tüve osakaal aga 49,6%.

Samuti leiti ajavahemikul 22.–28. veebruar 2021. a juhuvalimiga tehtud proovidest Eestis B.1.1.7 tüve 13,7% proovidest. Ajavahemikul 1.–7. märts 2021. a oli juhuvalimiga tehtud proovidest B.1.1.7 tüvi aga juba 27,6% proovide koguarvust. Oluline on siinkohal rõhutada, et ajavahemikul 25.–31. jaanuar 2021. a ei leitud Eestis juhuvalimiga proovidest veel ühtegi kõnealuse tüve alla kuuluvat viirust. Lisaks on SYNLAB Eesti ajavahemikul 3.–5. märts 2021. a qPCR-meetodiga skriinitud proovidest leidnud 7. märtsi seisuga spetsiifiliste mutatsioonidega (defektne S geen) variante 72%, nendest omakorda nn UK-tüvele viitavaid mutatsioone oli 98%. Nimetatud leide korralduse kehtestamise hetkel valideeritakse sekveneerimisega, et tagada täpne hinnang tüve tegelikule levimusele.

Terviseameti andmetel on 7. märtsi 2021. a seisuga Eestis kokku tuvastatud 178 B.1.1.7 tüvega haigestunut ja 9 B.1.351 tüvega (nn LAV-tüvi) haigestunut. B.1.1.7 tüvega haigestunutest 136 on olnud inimesed, kes on selle tüve saanud Eestis, ning 42 haigestunut on selle saanud teistes riikides või teistest riikidest saabunute lähikontaktsetena.

Teadusnõukoda on erinevatele proovide analüüsitulemustele tuginedes seisukohal, et B.1.1.7 tüve levik Eestis on praegu hinnanguliselt ca 50%, mistõttu iga teine nakatumine võib potentsiaalselt toimuda selle tüvega. Teadusnõukoda on seisukohal, et Eestis on väga laialdane B.1.1.7 tüve levik ning tüvi B.1.1.7 muutub Eestis enamuspopulatsiooniks.

8. märtsi 2021. a seisuga lisandus 5496 testi tulemust, nendest 1181 ehk 21,49% oli positiivsed. Haiglaravil oli haiglate edastatud andmete põhjal 626 patsienti, juhitalval hingamisel oli 36 patsienti. Ööpäeva jooksul lisandus 14 surmajuhtumit. Kokku on Eestis surnud 667 koroonaviirusega nakatunud inimest. Viimase 14 päeva jooksul on tehtud testide seast osutunud positiivseks kokku 17 749 testi, mis teeb suhtarvuks 100 000 elaniku kohta 1335,54.

Haiglakohtade koguessurss on hõivatud 73,75% ulatuses. Haiglate intensiivravikohtade koguessurss on hõivatud 77,25% ulatuses, üldravikohtade koguessurss 72,76%.

Maakondlikud nakatumisnäitajad 8. märtsi 2021. a seisuga viimase 14 päeva jooksul 100 000 elaniku kohta on järgmised:

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti	
Maakond	14 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Saare	1 976,85
Harju	1 805,20
Lääne-Viru	1 676,80
Ida-Viru	1 497,85
Lääne	900,02
Võru	841,45
Rapla	811,25
Hiiu	772,95
Järva	623,05

Tartu	549,19
Pärnu	538,38
Viljandi	524,25
Jõgeva	446,52
Valga	443,20
Põlva	409,79

23. veebruaril 2021. a avaldatud seireuuringust² nähtus lisaks, et suuremate osalejate arvuga (kuni 50 ja kuni 100) üritustel osalemine on kasvanud, kuni 20 osalejaga üritustel osalemine on märgatavalt kasvanud ning kuni 20 osalejaga ürituse külastamine on oluliselt kasvanud 18–39-aastaste, aga ka 40–64-aastaste seas.

Kohtumiste vältimine on jätkuvalt normiks ligi 50% elanikkonna seas, kuid see on langemas, samuti on nooremad inimesed hakanud kohtumiste vältimist vähem tõsiselt võtma. Ka kodus püsimine on langevas trendis. Samuti on uuringu 14. laines märgatavalt suurenenud nende osakaal, kes ei muuda midagi oma tegevustes pärast kokkupuudet nakatunuga, mistõttu suureneb viiruse leviku oht veelgi.

Lähtuvalt eelnevast on viiruse leviku tõkestamiseks põhjendatud kehtestada ulatuslikud piirangud inimeste tegevustele, mis ei ole esmavajalikud, üle kogu Eesti.

Korralduse punktiga 1 muudetakse korralduse nr 282 punkti 8¹.

Korraldusega kehtestatakse nõ 2+2 reegel ka avalikus väliruumis, mis tähendab, et avalikus väliruumis on lubatud viibida ja liikuda koos kahel inimesel ning teistega tuleb hoida vähemalt kahemeetrist vahemaad. Piirangut ei kohaldata perekondade kohta ja juhul kui seda ei ole võimalik mõistlikult tagada.

Juhtumiteks, mil nimetatud piiranguid ei võimalik mõistlikult tagada, võivad olla näiteks vajadus osutada vältimatut abi (kiirabibrigaad), teha päästetöid või inimeste elukondlikuks teenindamiseks vajalikke avariitöid, kui selleks on vajalik vähemalt kolme töötajat (veeavarii, elektrikatkestus), tagada liikumisvabadus isikutele, kes ei saa liikuda teise isiku abita, vajadus osa võtta matustest või osaleda riigikaitsega või siseturvalisusega seotud väljaõppel. Need on vaid mõned näited, kuid üldpõhimõte on, et lähtuda tuleb mõistlikkuse põhimõttest vähendada kontakte.

Seega nähakse ette liikumisvabaduse piirang, mille kohaselt välistingimustes avalikuks kasutamiseks ette nähtud kohtades, mille all mõeldakse eelkõige väliseid mängu- ja spordiväljakuid, randu, promenaade, tervise- ja matkaradu, parke, tuleb hoida teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad. Kuivõrd COVID-19 haiguse põhjustaja näol on tegemist inimeselt inimesele leviva viirusega, siis tuleb hoida teiste isikutega vähemalt kaks meetrit vahet, et takistada viiruse levikut piisknakkuse teel. Piirangu järgimisel tuleb lähtuda mõistlikkuse põhimõttest ning rakendada seda siis, kui seda on võimalik tagada. Näiteks kui kõnnitee on 1,5 m lai, siis ei ole isik kohustatud liikuma sõiduteel, vaid lähtuda tuleb kaugusest, mida kõnnitee laius võimaldab. Samuti juhtumid, kus näiteks rohkem kui kaks politseinikku peavad kinni korrarikkujaid jne.

<https://www.ut.ee/et/teadus/koroonaviiruse-levimuse-uuring-covid-19-aktiivne-seire>

Nn 2+2 reegel kehtestatakse ka välistingimustes, kuna praeguseks on selgunud, et juba kehtestatud liikumisvabaduse piirangud ei ole olnud COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks piisavad.

Korralduse punktiga 2 sõnastatakse uuesti korralduse nr 282 punktid 20¹³ ja 20¹⁴.

Punkti 20¹³ muudatuse kohaselt võivad õppijad viibida ja liikuda kuni 11. aprillini 2021. a (kaasa arvatud) üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide ning ülikoolide õppehoonetes, mida kasutatakse õppetegevusteks, ainult siis, kui:

- 1) õppija vajab hariduslikke tugiteenuseid või õpetaja hinnangul konsultatsioone õpitulemuste saavutamiseks või ta sooritab praktilist õpet, eksameid või teste;
- 2) õpperuumis tagatakse tegevuse iseloomu arvesse võtlev hajutamine ning väljaspool õpperuumi järgitakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid;
- 3) järgitakse punktis 8² sätestatud maski kandmise nõudeid;
- 4) tagatud on desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Punktis nimetatud tingimusi ei kohaldata õpilaste suhtes, kes on tõhustatud või eritoel, ja nendele kohandatud haridusasutustes või puudega isikute tegevustele. Samuti nende suhtes, kelle vanem töötab elutähtsa teenuse osutaja juures või kellel ei ole võimalik oma tööd ümber korraldada. Samuti kui vanema ja haridusasutuse hinnangul esineb oluline vältimatu vajadus, et laps peab õppehoones viibima.

Sättest on välja jäetud liikumisvabaduse piirangu erandid 1.-4. klasside õpilastele ning 15. märtsil 2021.a. kehtima hakkama pidanud 9. ja 12. klasside õpilastele õppehoones liikumise ja viibimise keelu erandid. Käesoleva korraldusega kehtestatakse nende isikute kohta uus kord. Samuti on sättest välja jäetud liikumisvabaduse piirangu erand olümpiaadidel osalemine eesmärgiga maksimaalselt vältida võimalikke kontakte haridusasutustes. Punktis nimetatud tingimusi ei kohaldata õpilaste suhtes, kes on tõhustatud või eritoel, ja nendele kohandatud haridusasutustes või puudega isikute tegevustele või õpilasele, kelle vanem töötab elutähtsa teenuse osutaja juures või kelle puhul esineb vanema ja haridusasutuse hinnangul oluline vältimatu vajadus õppes või õppekavavälistes tegevustes osaleda.

Haridusasutuse ülesanne koostöös vanema ning kohaliku omavalitsusega või kooli pidajaga on välja selgitada õpilase vältimatu vajaduse õppes või õppekavavälisest tegevusest osa võtmine. Erisus on mõeldud äärmise vajaduse korral ning selle rakendamisel ajal tuleb arvestada piirangute ja meetmete kehtestamise eesmärki (kontaktide vähendamine, viiruse leviku pidurdamine jne). Nende eesmärkidega ei ole kooskõlas õpilase lubamine õppehoonesse ja tema viibimise võimaldamine juhul, kui see pole vältimatult vajalik vanema töötamisel elutähtsa teenuse osutajana (eelkõige lapse järelevalvetuse ärahoidmiseks) ja olukorras, kus ei ole võimalik oma tööd ümber korraldada.

Vältida tuleks olukordi, kus lapsehoiuvajadus on lapse erivajadusest või vanema elutähtsast ametiülesandest tulenevalt ilmne, kuid puudub võimalus viia last koolieelsesse lasteasutusse või kooli. Koolieelsete lasteasutuste peamiseks rolliks on praegu vältida erivajadustega laste vanemate hoolduskoormuse järsku tõusu ning tagada riigi toimimise seisukohast elutähtsad funktsioonid.

Ülejäänud erandid ja regulatsioon kehtestatakse uuesti ning teistes punktides muudatusi ei tehta. Lisaks rakendatakse õppehoonetes vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi juhistele muid viiruse leviku ennetamiseks vajalikke meetmeid, mh:

- Maski kandmise kohustus nii õpetajatel, kogu kooli personalil kui ka õpilastel.
- Hajutamise kohustus nii klassis kui ka väljaspool klassi kooliruumides.
- Tagatakse, et klassid omavahel kooli territooriumil kokku ei puutu, sealhulgas koridoris, rietusruumis ja sööklas.
- Tundide vahel ruumide tuulutamine ning võimaluse korral klassiruumi vahetus peale igat tundi.
- Tagatakse desinfitseerimisvahendid ja käte pesu peale igat tundi.
- Laulmine ja kehaline kasvatus toimuvad ainult välistingimustes ja hajutatult. Võimaluse korral toimuvad ka muud tunnid välistingimustes.
- Kooli territooriumile ja koolihoonesse võõraid (kes ei ole õpilased, kooli töötajad, teenuse pakkujad või tugiisikud) ei lubata.
- Sisseastumiskatsed toimuvad eelkõige elektrooniliselt.
- Eksamid toimuvad hajutatult, kantakse maske ning kasutatakse muid ennetusmeetmeid (näiteks kindad ja desinfitseerimisvahendid).

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 1 alusel on nakkushaiguste epidemioloogilisest levikust tuleneva ohu üle otsustamine Terviseameti pädevuses. Samas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel on õppekorralduse pädevus koolijuhil. Seetõttu peab koolijuht arvestama distantsõppega kaasnevat riski. Samuti on soovitatav järgida Haridus- ja Teadusministeeriumi juhiseid distantsõppe korraldamise kohta. Koolijuhtidel tuleb arvestada, et kontaktõppe puudumine võib tekitada õpilünkade süvenemist ja suurendada hariduslikku ebavõrdsust, samuti tuleb arvestada järjest enam õpetajate ja õpilaste töökoormust.

Distantsõppe jätkumine, arvestades nii eelmisel kui ka sellel õppeaastal läbiviidud distantsõppe mahtu, võib olla kõikidele osalistele koormav, mis toob lisaks hariduslikele riskidele endaga kaasa ka vaimse ja füüsilise tervise riske. Seetõttu on oluline roll koolijuhil koostöös kooli pidajaga nimetatud riske maandada. Kõikidele osalistele suurenenud koormus on arvestatav vaimse tervise risk. Kõige olulisem on, et distantsõppe rakendamisel tuleb kõigile õpilastele tagada arenguks sobiv õppekeskkond ja võimalus saada juhendatud õpet. See tähendab, et koolipidaja peab kindlustama õppeks vajalikud vahendid, sealhulgas arvutid või muud tehnoloogilised vahendid. Vajaduse korral tuleb õpilased vahenditega varustada. Vt täpsemalt Haridus- ja Teadusministeeriumi materjale – <https://www.hm.ee/et/koroona>. Haridus- ja Teadusministeerium töötab välja täiendavad toetavad meetmed distantsõppega kaasnevate riskide maandamiseks, näiteks toetab ministeerium arvutite soetamist.

Punkti 20¹⁴ muudatustega nähakse kuni 11. aprillini 2021. a (kaasa arvatud) ette lisameetmed ja piirangud.

Punkti 20¹⁴ terviklikkuse tagamiseks ning kehtestatavate meetmete ja piirangute üheselt mõistetavuse huvides sõnastatakse punkt 20¹⁴ tervikuna uuesti.

Kuivõrd korralduses nr 282 juba kehtivad punktis 20¹⁴ nimetatud tegevusaladele ja asutustele koroonaviiruse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud, siis käesoleva punktiga kehtestatakse ajutine regulatsioon lisameetmete ja -piirangute kohaldamiseks. See tähendab, et punktis 20¹⁴ sätestatud piirangud kehtivad üksnes 11. aprillini 2021. a ning seejärel tuleb kohaldada korralduse nr 282 punktides 9–11 ja 13–20 sätestatud piiranguid, kui Vabariigi Valitsus ei otsusta nakkushaiguse leviku tõttu teisiti.

Korralduse punkti 20¹⁴ alapunktid 1 ja 2 käsitlevad siseruumides ja välistingimustes sportimist, treenimist, noorsootööd, huvitegevust, huviharidust, täienduskoolitust ja täiendõpet.

Loetletud tegevused siseruumides ei ole enam lubatud, et tõkestada koroonaviiruse levikut nimetatud kohtades. Video vahendusel koolituste, treeningute ja tegevuste korraldamisele piiranguid ei seata. Siseruumides võivad nimetatud tegevusi harrastada üksnes spordialaliidu võistlussüsteemi kuuluvad professionaalsed sportlased, Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmed ja kandidaadid ja võistkondlike sportmängude meistriliigade sportlased. Esiliigadele kehtestatud erand jäetakse välja, et takistada viiruse laiemat levimist, arvestades, et esiliigade tegevuses osaleb suur hulk sportlasi, kelle põhitegevuseks ei ole sport ning kelle tihendatud kontaktid (näiteks töökohtades) suurendavad nii eelnimetatud kohtades kui ka treeningul viibimisel nakkuse leviku ohtu eri inimeste kokkupuudete tõttu.

Punktiga reguleeritakse avalikus siseruumis ja mitteavalikus siseruumis, kus puututakse kokku isikutega, kellega igapäevaselt kokku ei puututa, sportimist ja treenimist. Korraldusega kehtestatud reeglid ei kehti seega inimeste kodudes. Küll aga on viiruse leviku seisukohast oluline, et nt eramajades või asutustes asuvates jõusaalides jmt treenijad järgiks samuti viiruse leviku tõkestamise nõudeid (hoiavad distantsi, desinfitseerivad pindu ja käsi, kannavad võimalusel maski, spordivad ja treenivad individuaalselt).

Samuti ei kohaldata piirangut riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning puudega isikute tegevustele, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamisele ja Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele. Küll aga tuleb järgida nn 2+2 reeglit ja maskikandmise nõudeid, v.a kui seda ei ole mõistlikult võimalik tagada. Nt tuleb maski kanda üldkasutatavates ruumides väljaspool sporditegemist.

Lisaks ei kohaldata piirangud täienduskoolitusele ja sellega seotud eksamitele, mis on vajalik kvalifikatsiooni omandamist tõendava tähtajalise tunnistuse saamiseks, kuna teatud juhtudel on töötamise eelduseks vastava kvalifikatsiooni tõendava tähtajalise tunnistuse olemasolu (vt <https://www.kutsekoda.ee/reguleeritud-kutsed/>). Eriti merenduses, aga ka lennunduses ja avamereenergeetikas on rahvusvahelise reeglistikuga sätestatud et selleks et omada õigust antud ajahetkel töötada, peab töötajal lisaks kutsele olema ka antud hetkel kehtiv nõ kutse (kvalifikatsiooni) kinnitusdokument. See dokument väljastatakse tähtajalisena (tavapäraselt maksimaalselt 5 aastat) ja kui selle kehtivus on läbi, siis inimene töötada ei saa ja peab selle uuendama. Kutse (kvalifikatsiooni) kinnitus väljastatakse ainult juhul, kui isik läbib teatud praktilise iseloomuga hindamised ja harjutused. Seetõttu ei rakendata piiranguid sise- ja välistingimuste täienduskoolitusele ja sellega seotud eksamitele, mis on vajalik kvalifikatsiooni omandamist tõendava tähtajalise tunnistuse saamiseks. Aga ka nimetatud juhtudel tuleb lähtuda üldpõhimõttest vähendada kontakte ja kasutada usaldusmeetmeid nagu maski kandmine ja desinfitseerimisnõuete täitmine.

Samuti kohaldatakse edaspidi piirangut õppekavavälisele tegevusele üldhariduskoolide nende õpilaste puhul, kellel on käesoleva korraldusega lubatud viibida õppehoones ja kes õpivad samas klassis. Lisaks kohaldatakse käesoleva korralduse jõustumise hetkest piirangut koolieelses lasteasutuses, kui tegevust või treeningut viiakse läbi sama lasteaia rühma lastega, kes iga päev kokku puutuvad. Seda seetõttu, et vähendada omakorda nakkuse leviku riski ning pidades silmas, et Vabariigi Valitsus on rangelt soovitanud vanematel viia lapsed lastehoidudesse ja koolieelsetesse lasteasutustesse (lasteaed) ainult vältimatu vajaduse korral.

Puuetega inimestele erandi säilitamine on vajalik, sest neile peab olema tagatud järjepidevus, piisav abi ja tugi. Küll aga on soovitatav võimalikult suures ulatuses korralduses nimetatud piiranguid kohaldada ning järgida muid nakkuse leviku ennetamiseks vajalikke meetmeid, kui puuetega inimestega läbiviidav tegevus seda võimaldab. Näiteks on ka puuetega inimeste puhul oluline hoida distantsi, desinfitseerida inventari ja käsi ning vajaduse korral ka kanda maski. Sama põhimõtte kohaselt ei kohaldata piiranguid sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamisele. Puudega isik võib muu hulgas olla isik, kellel on abivajadus, aga kellel puude raskusastet ei ole tuvastatud. Puudega isiku erandit kohaldatakse nii täisealistele isikutele, kes kas mõne sotsiaalteenuse raames või väljaspool seda tegelevad huvihariduse või huvitegevusega, kui ka puudega lastele ja noortele. Puudega isikute tegevuste alla kuulub ja piirangut ei kohaldata Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse tegevusele.

Järgida tuleb korralduse nr 282 punktis 8² sätestatud nõudeid, st kanda maski ning tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe välistingimustes

Välistingimustes on noorsootöö, sportimine, treenimine, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe lubatud, kui on tagatud, et osalejaid ei oleks rohkem kui kaks isikut, sh juhendaja, kes peavad hoidma teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad.

Edaspidi kohaldatakse piirangut ka koolieelses lasteasutuses sama rühma lastele või õpilastele, kellele ei kohaldata käesoleva korralduse kohaselt õppehoones viibimise ja liikumise piirangut ja kes õpivad samas klassis. Samas säilib erand spordialaliidu võistlussüsteemi kuuluvatele professionaalsetele sportlastele, Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmetele ja kandidaadidele ja võistkondlike sportmängude meistriliigade sportlastele, riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning puudega isikute tegevustele, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamisele.

Mootorsõidukijuhi koolituse, autojuhi koolituse ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse sõiduõppe korraldamisele ja eksamite korraldamisele tuleb kohaldada punktis 2 sätestatud tingimusi, sest kuigi tegemist on sõidukiga, siis toimub täiendõpe välistingimustes.

Spordivõistlused, spordi- ja liikumisüritused

Korralduse nr 282 punkti 20¹⁴ alapunkt 3 sõnastatakse uuesti ja piiratakse täiendavalt spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimist.

Nimetatud üritused nii sise- kui ka välistingimustes on muudatuste kohaselt lubatud ainult siis, kui nendes osalevad spordialaliidu võistlussüsteemis võistlevad professionaalsed sportlased ning Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmed ja kandidaadid ning võistkondlike sportmängude meistriliigade sportlased. Erisuse eesmärk on tagada võistlemine nendele sportlastele, kelle jaoks sportimine ja võistlemine on peamine või oluline sissetuleku allikas.

Samuti on lubatud puudega isikutele, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenusega seotud tegevuste raames toimuvad spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused. Puudega isikute, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenusega seotud tegevuste raames toimuvate spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste lubamine on oluline, sest

puudega isikutele tuleb tagada järjepidevus, piisav abi ja tugi ning liikumisharrastuste toimumine, ning tulenevalt erivajadusest ei ole mõistlik neile rangeid piiranguid kehtestada. Lisaks tuleb arvestada, et erivajadustega inimestel on sportimisel tavapärasest erinevad tingimused ning üldjuhul ei toimu need suures rühmas. Igasugused muudatused (ka väiksemad muudatused) võivad halvendada puudega isikute igapäevast toimetulekut.

Erinevalt Vabariigi Valitsuse 6. märtsil 2021. a kehtestatud piirangutest, muudetakse spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste osalejate piirarve seoses nakkusohu suurenemisega. Alates 11. märtsist 2021. a on sisetingimustes lubatud osalejate arv kokku mitte rohkem kui 50 inimest ja välistingimustes mitte rohkem kui 100 inimest, kui on tagatud, et osalejate arv rühmas ei oleks rohkem kui 50 inimest, sealhulgas juhendaja, ning tagatud peab olema, et kokku ei puututa teiste rühmadega. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punkti 20¹⁴ alapunktis 4 nähakse ette tingimused avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibimiseks. Sisuliselt juba kehtestatud piiranguid ei muudeta, endiselt on lubatud nimetatud kohtades viibida sportimiseks ja treenimiseks. Küll aga on korraldusega kehtestatud piirangutega vähendatud isikute ringi, kellel on siseruumides lubatud sportida ja treenida, nendeks on üksnes spordialaliidu võistlussüsteemis võistlevad professionaalsed sportlased, sealhulgas Eesti täiskasvanute ja noorte koondiste liikmed ja kandidaadid ja meistriliigade sportlased, puudega isikud, sealhulgas sotsiaalse ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamise korral. Samuti võivad nimetatud kohtades viibida riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevuste läbiviimisega seotud isikud sportimise ja treenimise eesmärgil, mis on seotud ametiülesannete täitmiseks sätestatud nõuetele vastamisega. Näiteks kasutatakse ujulaid vabatahtlikele merepäästjatele merepääste alaste koolituste ja väljaõppe läbiviimiseks, samuti on nimetatud erisus oluline vee- ja õhusõidukite meeskonna liikmetele pädevuse säilitamiseks. Samuti koolitatakse ujulates mereväe kaitsevälasi.

Samuti on oluline säilitada mõningane rekreatsiooni võimalus liitlasriikide sõjaväelastele, kellel puudub Eestis sotsiaalne taustsüsteem. Kuna Kaitseväe taristu ülesse ehitamisel ei ole sellega arvestatud ja kasutatakse sisse-ostetud teenuseid. Sellisel juhul on Kaitseväl kohustus tagada, et seda võimalust ei kasutaks muud Kaitseväega seotud isikud (nt tegevvälased, kelle teenistusülesanded ei eelda ujula kasutamist jne). Samuti eeldab selline lähenemine Kaitsevält teenuseosutajatega kindlaid kokkuleppeid kasutamise kohta, et oleks tagatud piisav ohutus ja et ei kaasataks mitteseotud isikuid.

Samuti võivad üldkasutatavaid saunu kasutada isikud, kellele nende kasutamine on vältimatult vajalik isikliku hügieeni tagamiseks. Viimase all peetakse silmas, et inimesed, kel kodus ei ole võimalik isiklikku hügieeni tagada (puudub pesemisvõimalus), saavad kasutada kohaliku omavalitsuse korraldatud teenust (sauna või pesemisvõimaluse kasutamine).

Avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates võib lisaks eelnimetatule viibida ja liikuda nimetatud kohtades asuvates toitlustusettevõtte müügi- ja teenindussaalides või teenindusalal ainult toidu kaasaostmiseks ja nimetatud kohtades asuvates teenuse osutaja teenindussaalides, kui on tagatud 2+2 reegli täitmine, maskikandmine, desinfitseerimisvahendid ning mitte rohkem kui 25 % täituvus. Samuti võib nt spaades viibida majutusteenuse kasutamiseks. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Piiranguid ei kohaldata nimetatud koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes.

Korralduse punkti 20¹⁴ alapunktid 5–7.

Nimetatud alapunktid puudutavad statsionaarse istekohaga ja statsionaarse istekohata avalikke koosolekuid, avalikke üritusi, sealhulgas konverentse, teatrietendusi, kontserte ja kinoseansse, avalikke jumalateenistusi ja teisi avalikke usulisi talitusi, meelelahutust, muuseumi ja näituseasutusi. Siseruumides ei ole nimetatud tegevused lubatud ja nimetatud asutustes võivad viibida üksnes korraldaja või teenuse osutamise koha omanik või tema esindaja, töötajad, töövõtjad, esinejad ja hädaabitööde tegemisega seotud isikud ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalikud isikud.

Näiteks on keelatud nimetatud ajavahemikul kinoseansid, sh nii avalikud kui ka privaatsed. Neile jäävad kehtima piirangud, mille Vabariigi Valitsus kiitis heaks 26. veebruaril 2021. a ning mis jõustusid 3. märtsil 2021. a.

Piirangud ei puuduta samas näiteks veebiülekanadena korraldatava konverentsi, kontserdi või teatrietenduse korraldamist, kus ei osale teisi isikuid peale esinejate ning nimetatud ülekande tegevuseks vajalik personal.

Siseruumis asuv meelelahutusteenuse osutamise koht korralduse mõttes on näiteks ööklubi, keeglisaal, piljardimängukoht, kasiino ja laste mängutuba jms.

Avalikud jumalateenistused ja teised usulised talitused sisetingimustes ei ole lubatud, kuid samas ei ole keelatud isikutel ise kirikus viibida individuaalseks palvetamiseks või muid usulisi talitusi läbi viia. See tähendab, et organiseeritud tegevust ei tohi sellel perioodil läbi viia. Näiteks on lubatud matusetalituste läbiviimine koos lähedastega, kuid sellisel juhul tuleks rakendada nakkusohu vähendamiseks muu hulgas 2+2 põhimõtet ning kanda maski. Soovitav on siseruumides hoiduda ka mitte avalikest talitustest ning vältida toitlustamist.

Käesoleva korraldusega piiratakse nimetatud tegevusi ka välitingimustes. Statsionaarse istekohaga ja statsionaarse istekohata avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid välitingimustes ei ole lubatud.

Välitingimustes on edaspidi lubatud viibida üksnes muuseumide vabaõhualal, avalikel koosolekutel ning avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel, kui neid ei viida läbi ajavahemikus kella 21.00 kuni 06.00.

Muuseumide õuealal peab olema tagatud, et täituvus ei oleks rohkem kui 25%, ning kinni tuleb pidada 2+2 reeglist. Korralduses säilitatakse nõue, mille kohaselt välitingimustes on avalike koosolekute ja avalike usuliste talituste läbiviimine lubatud, kui nendes ei osale rohkem kui 10 inimest.

Välitingimustes meelelahutusürituste korraldamine ja meelelahutusteenuse pakkumine ei ole lubatud. Välitingimustes hõlmab meelelahutusteenus erinevaid korraldatud tegevusi, nt rabamatk, organiseeritud paintballi mängimine jne. Meelelahutusteenuseks loetakse samuti tegevusi, kus ettevõtja rendib klientidele välja näiteks sõiduki, mida kasutatakse peo korraldamiseks või muuks meelelahutuseks. See tähendab, et ka rentija ja rendile võtja peavad järgima korralduses toodud tingimusi.

Korralduses jääb kehtima põhimõte, mille kohaselt piirangut ei kohaldata korraldaja või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Omaniku all mõeldakse korralduses nii füüsilisest isikust omanikku või tema esindajat kui ka juriidilisest isikust omaniku esindajat. Säte võimaldab omanikul või omaniku esindajal kontrollida koha korrashoidu või viibida muudel hädavajalikel juhtudel hoones. Samuti võivad konverentsi korraldajad olla saalis koos tehnikutega ning ka töövõtjad ja esinejad. Eesmärk on tagada, et nad saaksid korraldada veebi vahendusel näiteks konverentse jne. Samas tuleks rakendada nakkusohu vähendamiseks muu hulgas 2+2 põhimõtet ning kanda maski.

Toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal viibimine

Korralduse nr 282 punkti 20¹⁴ alapunkti 8 muudatustega piiratakse veelgi toitlustusettevõtete müügi- või teenindusalade lahtiolekuaega toidu ja joogi kohapeal tarbimiseks ning seatakse rangem ruumi täituvuse piirang koroonaviiruse leviku tõkestamise eesmärgil.

Toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal ei ole lubatud viibida ja liikuda, välja arvatud toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks. Seega jäetakse korraldusest välja võimalus, mille kohaselt võis kuni käesoleva korralduse jõustumiseni toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal toidu ja joogi kohapeal tarbimiseks viibida tööpäevadel alates kella 06.00 kuni 18.00. Samuti jäetakse välja tingimus, mille kohaselt esmaspäevast reedeni oli alates kella 18.00 kuni 06.00 ja nädalavahetustel lubatud üksnes toidu kaasamüük. Seda piirangut laiendatakse kogu nädalale.

Samuti säilib põhimõte, et toitlustusettevõtte müügi- või teenindusala täituvus ka hetkel, kui seal viibivad isikud ainult kaasaostuks või kulleriteenuse osutamiseks, ei tohi olla rohkem kui 25%.

Toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal peab jätkuvalt kandma maski (kui minnakse nt oma tellitud toidule järele) ja tagada tuleb 2+2 reegli järgimine, millest viimast ei kohaldata koos liikuvate või viibivate perekondade suhtes või juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada.

Toidu kaasaostmiseks võib toitlustusettevõtte õuealal viibida, kuid tagatud peab olema isikute hajutamine. Väliterrassidel teenuse osutamine ei ole lubatud.

Toitlustusettevõtetes peab ka edaspidi olema tagatud desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Piiranguid ei kohaldata toitlustusettevõtte omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes.

Piiranguid ei kohaldata rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal. Rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal asuvale toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalale, rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalale ning rahvusvahelist laevaliini teenindava aluse pardal asuvale söögikohale ei kohaldata seal viibimise keeldu, küll aga kohaldatakse nimetatud kohtades nn 2+2 reeglit, täituvuse nõuet ja maskikandmise kohustust. Lahtiolekuaaja

piirangut ei kohaldata ka tankla suhtes, kui teenuse osutaja tagab, et kliendid ei tarbi kohapeal toitu ega jooki, seal kehtib 2+2 reegel ja maskikandmise kohustus.

Riigisisest laevaliini teenindava alusel pardal asuvas toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal ei ole lubatud toidu ja joogi kohapeal tarbimiseks viibida alates käesoleva korralduse jõustumisest, et tagada reisijate sõiduvahendis püsimise nõue.

Piirangu eesmärk on vältida inimeste kogunemist toidu kohapeal tarbimiseks, sest see pikendab sisetingimustes viibimise aega.

Toitlustusettevõtete müügi- või teenindusalade lahtiolekuaja piiramine mõjutab muu hulgas majutusettevõtetes asuvaid toitlustusasutusi ning majutusteenuse pakkumisel koos toitlustamisega tuleb majutusettevõtetel tagada hotelli toitlustuskohtade asemel klientide toitlustamine alternatiivsete meetmetega, näiteks toateenindusega ajal, mil toitlustusettevõtte müügi- ja teenindussaalid viibimisele on kehtestatud piirangud.

Kauplustes ja kaubandusettevõtetes viibimine

Korralduse nr 282 punkti 20¹⁴ alapunktidega 9 ja 10 täiendatakse kauplustele kehtestatud piiranguid. 19. veebruaril 2021. a avaldatud rahvusvahelisest uuringust³, mis hõlmab 41 riigi andmeid ajavahemikul jaanuar kuni mai 2020, ilmneb, et suure osa mitteesmavajalike kaupluste ja äride sulgemine vähendab nakatumiskordajat R kuni 35%. Lähtuvalt sellest on põhjendatud piirangu kehtestamine kaubandusettevõtetes, aga ka toitlustusettevõtetes.

Võrreldes kehtiva korraldusega on käesoleva korralduse jõustumisest klientidel keelatud viibida siseruumides oleva kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis sõltumata nädalapäevast, v.a viimases, kui see on vajalik sisenemiseks käesolevas punktis erandina ettenähtud kaubanduspinnale. 6. märtsil 2021.a jõustunud regulatsiooni kohaselt ei võinud kliendid kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis viibida esmaspäevast reedeni. Samas säilib võimalus kaubelda, kui ettevõtja tagab kauba väljastamise viisil, millega klient kaubandusettevõtte siseruumides asuvasse müügisaali ei sisene. Samuti on lubatud kaupu väljastada kaupluse parklas või laoplatsil. Kaupade nimetatud viisil väljastamisel tuleb tagada klientide hajutamine (nt väljastuspunkti järjekorras maha märgitud 2-meetrine vahemaa). Soovitav on kasutada kullervedu või e-kaubandust.

Käesoleva korralduse kohaselt on mitteesmavajalike kaupluste siseruumides viibimine piiratud. Kaupu võib müüa ja väljastada üksnes kaupluse välistingimustes asuval müügi- või väljastusalal ning kaubanduskeskuse katuse all asuval parkimisalal. Seega on lubatud korraldada kaupade kättesaamine nt väljastuspunkti kaudu. Kliendid ei või kauba kättesaamiseks siseneda kaupluse siseruumidesse. See tähendab, et lähtutakse hoone välispiiridest ning kaupa võib väljastada ka kaupluse välisukse kaudu, kui uks avaneb õue. Samuti on võimalik kaubanduskeskuse katusealusele parkimisalale luua keskuse kohta üks ala, kus saab vajaduse korral korraldada väljastust nn drive in punktina. Kaupade nimetatud viisil väljastamisel tuleb tagada klientide hajutamine (nt väljastuspunkti järjekorras maha märgitud 2-meetrine vahemaa).

³ Brauner et al., Inferring the effectiveness of government interventions against COVID-19. Science vol 371, 802 (19th February 2021). Kättesaadav: [Inferring the effectiveness of government interventions against COVID-19 | Science \(sciencemag.org\)](https://www.sciencemag.org)

Kaubanduskeskuse üldkasutatavad alad (koridorid jmt), kust on ligipääs näiteks toidupoodi, on jätkuvalt avatud. Samuti peab olema tagatud juurdepääs kaubanduskeskuse üldalal asuva teenuse osutaja teenindussaalile ja pakiautomaatideni. 6. märtsil 2021. a jõustunud regulatsiooni järgi lubas osa kauplejaid endiselt kliente müügisaalidesse, sest ekslikult arvati, et näiteks fuajees võib kaupu väljastada.

Võrdluseks teiste riikide sarnane regulatsioon: Itaalias on kõikides regioonides nädalavahetustel ostukeskused suletud. Samuti on Saksamaal ja Slovakkias nädalavahetustel kõik poed, välja arvatud toidupoed ja apteegid, suletud. Taanis on kaubanduskeskused suletud kõikidel nädalapäevadel ja avatud on üksnes toidupoed ja apteegid. Kreekas on poed avatud, kuid poes viibimise aeg on määratud 2 tundi. Samas on mitmetes nimetatud riikides koroonaviiruse epidemioloogiline olukord märksa parem kui Eestis.

Korralduses säilib tingimus, et kaupluse müügisaali ja kaubandusettevõtte üldkasutatava ruumi täituvus ei tohi olla rohkem kui 25%.

Müügisaalis või kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis peab olema tagatud desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Nii kaubandusettevõtete kui ka toitlustusettevõtete nädalavahetusel sulgemise eesmärk on vähendada suurte inimhulkade kogunemist siseruumides, mis suurendab omakorda nakkuse leviku ohtu.

Lahtiolekuaja piirangut ei kohaldata viibimisele toidukaupluses, apteegis, kaupluses, kus müüakse või laenutatakse abivahendeid ja meditsiiniseadmeid abivahendi kaardi või meditsiiniseadme kaardi alusel, optikapoes, telekommunikatsiooniettevõtete esinduste müügikohas või tankla müügisaalis. Samuti tuleb tagada juurdepääs lahti jäävatele teenuse osutamise kohtadele, esmavajalikele poodidele ja pakiautomaatidele.

Toidukaupluseks loetakse kehtiva praktika kohaselt kauplust, kus toidukaubad moodustavad suurema osa müüdavast kaubast ja toidukaupade müük moodustab suurema osa käibest. Sealhulgas ka poed, mis on spetsialiseerunud ainult ühele toidugrupile, nt juustupoed, liha- ja kalapoed. Lisaks on toidukauplusena käsitletavad alkoholimüügile spetsialiseerunud kauplused. Alkohol on toidugrupp, mille moodustavad piiritusjook ja alkohoolsed joogid. Seega on lubatud klientidel viibida ja liikuda kauplustes, kus enamik kaubast moodustab toit ja kus inimesed käivad oma igapäevaeluks vajalikku toitu (piim, leib, sai, kuivained, lihatooted jm) ostmas. Ilu- ja ehituspoed, realiseerimiskeskused jt, kus enamik kaupa on ilu- ja ehitustooted, aiakaubad, tööstuskaubad jm, kuid kus muuhulgas müüakse ka pika realiseerimisajaga toidukaupu nagu toidulisandid, vitamiinid, šokolaad, karastusjoogid, kuivained, ei kvalifitseeru toidukaupluse alla. Igapäevane toit on esmavajalik kaup. Toidukaupluse hindamisel peaks lähtuma eelkõige kauba sortimendist ehk millist toidukaupa konkreetne pood müüb ja kui lai on kaubavalik.

Teenuse osutaja teenuse osutamise kohas või teenindussaalil viibimine

Korralduse nr 282 punkti 20¹⁴ lisatakse alapunkt 11, millega nähakse ette teenuse osutaja teenuse osutamise kohas või teenindussaalil viibimise tingimused.

Kliendid võivad teenuse osutaja teenindusalal viibida ja liikuda, kui on tagatud korralduse nr 282 punktides 8¹ ja 8² sätestatud nõuete täitmine ning siseruumi täituvus ei ole rohkem kui 25%. Muudatusega vähendatakse täituvuse nõuet poole võrra, et viia võimalikud inimestevahelised kontaktid miinimumini, võttes samas arvesse, et teenuse osutamise kohas, eriti lähikontakti nõudvate teenuste osutamise kohtades isikud iga päev ei viibi. Teenuse osutaja peab siseruumis oleva teenuse osutamise kohas või teenindussaalid tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt. Teenuste tagamine peab olema võimalik, et korraldada igapäevaelu toimimine. Kui kaupluste sulgemise puhul on võimalik kasutada e-kaubanduse korras müüki, siis teenuste osutamist teisiti korralda ei saa. Teenused (asjade parandus, remont, võtmete valmistamine, finantsteenused jm) peavad olema avatud inimestele igapäevaelu toimimiseks. Enamik teenustest on võimalik tagada lühiajalise kokkupuute kaudu. Pikemaajalist kontakti eeldava teenuse (nt juuksur) osutamisel on võimalik inimeste vahelist kontakti vähendada hajutamise ja klientide kellaajalise registreerimise kaudu.

Teenuse osutaja teenindussaalide all mõeldakse käesolevas korralduses näiteks postkontoreid, pakiautomaatide väljastuspunkte, pangakontoreid, ilu- ja juuksurialonge, kingsepa- ja kellasepatöökodasid, jalgrattaparandusi, autoremonditöökodasid, rehvivahetuspunkte jne, millele ei kohaldata korralduses sätestatud kaupluse müügisaalile ettenähtud tingimusi. Teenuse osutajad on ka mobiilikauplused, kus pakutakse ka mobiili/arvutite jm tehnika parandamise teenust.

Teenuse osutajana ei käsitata käesoleva korralduse mõistes kauplusi, kus on erinevad teenused integreeritud, näiteks lillepood, mis pakub pakkimisteenust. Sellisel juhul tuleb osutada üksnes pakkimisteenust. Kui ettevõtja oli enne käesolevaid piiranguid defineerinud end ainult teenuse pakkujana (nt juuksur, kellaseppe, kingsepp), siis tema võib oma teenust edasi pakkuda. Samuti tuleb vaadata ettevõtte peamist käibeallikat ning selle järgi ennast defineerida. Käesolev korraldus ei reguleeri samuti hoolekandetasutus nt taasühiskonnastavaid tegevusi vanglas.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 11. märtsil 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

9. märts 2021. a